

BEZPIECZEŃSTWO PRACY W POLSCE 2014

Raport z badania opinii

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
WYBRANE ZAGADNIENIA BADAWCZE	3
METODOLOGIA BADANIA	3
GŁÓWNE WNIOSKI	5
WYNIKI BADANIA	8
1. BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCU PRACY	8
Potencjalne ryzyko w miejscu pracy	8
Najpoważniejsze zagrożenia związane z pracą.....	10
Poczucie bezpieczeństwa w miejscu pracy	11
Najbardziej niebezpieczne branże.....	14
Wynagrodzenie vs. poziom bezpieczeństwa.....	15
2. NARUSZENIE PRZEPISÓW I WYPADKI W MIEJSCU PRACY	16
Rażąco naruszenie przepisów BHP w miejscu pracy	16
Wypadki w miejscu pracy.....	17
3. DOSTĘPNOŚĆ SZKOLEŃ BHP	18
Szkolenia z zakresu BHP w zakładzie pracy	18
Postępowanie w razie wypadku na stanowisku pracy	21
Poziom bezpieczeństwa na stanowisku pracy.....	22
Procedury bezpieczeństwa obowiązujące pracodawcę	23
KOMENTARZE EKSPERCKIE	26

WPROWADZENIE

Bezpieczeństwo w miejscu pracy to zagadnienie, które dotyczy każdego pracownika i pracodawcy w Polsce. Jest to temat niezwykle obszerny, na który patrzeć można z wielu perspektyw. Jego waga społeczna oraz wpływ na funkcjonowanie polskiej gospodarki sprawiają, że tworzenie kultury bezpieczeństwa pracy jest czymś więcej niż tylko usuwaniem zagrożeń czy instytucjonalizacją procedur bezpieczeństwa. Ma ono związek ze zmianą przekonań, postaw i zachowań w ramach zmieniającej się dynamiki dzisiejszego świata oraz dostosowywania do europejskich standardów bezpieczeństwa.

Dostrzegając wagę tego tematu przedstawiciele firm CWS-boco Polska, PW Krystian, Lafarge oraz TenCate Protective Fabrics zawiązali Koalicję Bezpieczni w Pracy, w celu promowania kultury bezpieczeństwa w miejscu pracy zarówno wśród pracowników, jak i pracodawców. Pierwszą wspólną inicjatywą Koalicjantów było zlecenie ogólnopolskiego badania opinii publicznej w celu zbadania poziomu kultury bezpieczeństwa w polskich przedsiębiorstwach oraz analizy postaw pracowników i pracodawców w tym zakresie.

Badanie "Bezpieczeństwo pracy w Polsce 2014" zostało przeprowadzone w lipcu 2014 roku przez instytut badawczy Millward Brown na reprezentatywnej próbie Polaków pracujących zawodowo. Celem badawczym było sprawdzenie, jak Polacy rozumieją i postrzegają temat bezpieczeństwa w miejscu pracy, czy czują się tam bezpiecznie, czy mają dostęp do odpowiednich szkoleń, jakie branże uważają za najbardziej niebezpieczne i jak często spotykają się z naruszeniami przepisów lub wypadkami w miejscu pracy.

Odpowiedzi na te i inne pytania można znaleźć w raporcie z badania "Bezpieczeństwo pracy w Polsce 2014", który niniejszym oddajemy w Państwa ręce. Wersja elektroniczna raportu dostępna jest na stronie inicjatywy www.bezpieczniwpracy.pl.

Koalicja Bezpieczni w Pracy

WYBRANE ZAGADNIENIA BADAWCZE

- Subiektywne poczucie bezpieczeństwa w pracy
- Wiedza na temat potencjalnych zagrożeń w miejscu pracy
- Wypadki w miejscu pracy
- Bezpieczeństwo a wielkość zakładu pracy
- Struktura branżowa, czyli najbardziej niebezpieczne sektory
- Dostępność szkoleń z zakresu BHP
- Przestrzeganie procedur bezpieczeństwa przez pracodawców

METODOLOGIA BADANIA

- Badanie "Bezpieczeństwo pracy w Polsce 2014" zostało przeprowadzone przez Millward Brown techniką CATI (Computer Assisted Telephone Interview - wywiad telefoniczny ze wspomaganie komputerowym). Jedną z głównych zalet wykorzystania w realizacji techniki CATI jest podwyższenie standaryzacji zbierania danych. W trakcie przeprowadzania wywiadu wszystkie instrukcje dotyczące poprawności stosowania reguł przejścia, kolejności zadawania pytań czy randomizacji stwierdzeń wykonywane są automatycznie w programie, bez udziału ankietera.
- Millward Brown posiada certyfikat jakości Programu Kontroli Jakości Pracy Ankieterów (PKJPA) po przejściu drobiazgowego audytu procedur kontroli jakości, organizowanego rokrocznie pod patronatem OFBOR, m.in. w kategorii badań realizowanych techniką ankietarskich wywiadów telefonicznych ze wspomaganie komputerowym – CATI.
- Termin realizacji badania: 18-28 lipca 2014 roku
- Lokalizacja: cała Polska
- Próba: N=1000

Kryteria doboru: osoby pracujące, w wieku 18-65 lat, z wykluczeniem osób zatrudniających pracowników i rolników prowadzących własną działalność.

Struktura próby badawczej

Tabela 1. Struktura próby według podstawowych cech społeczno-demograficznych

Struktura próby					
	N=	%		N=	%
Ogółem	1000	100,0%	Ogółem	1000	100,0%
Płeć			Branża		
mężczyzna	526	52,6%	produkcja	193	19,3%
kobieta	474	47,4%	budownictwo	83	8,3%
Wiek			transport / logistyka	67	6,7%
18–29 lat	182	18,2%	handel	108	10,8%
30–39 lat	264	26,4%	usługi	181	18,1%
40–49 lat	257	25,7%	szkolnictwo	108	10,8%
50 lat i więcej	297	29,7%	administracja państwowa	107	10,7%
Wykształcenie			służba zdrowia	64	6,4%
podstawowe lub zawodowe	169	16,9%	inne	79	7,9%
średnie	351	35,1%	brak danych	10	1,0%
wyższe	480	48,0%	Wielkość przedsiębiorstwa		
Wielkość miejsca zamieszkania			mikro / małe (do 50 osób)	394	39,4%
wieś	292	29,2%	średnie (51 – 250 osób)	258	25,8%
miasto poniżej 50 tys.	231	23,1%	duże (powyżej 250 osób)	330	33,0%
miasto 50–449 tys.	298	29,8%	brak danych	18	1,8%
miasto 500+ tys.	179	17,9%			

57 procent pracowników czuje się w pracy bezpieczniej, niż wynika to z potencjalnego ryzyka związanego z wykonywanym przez nich zawodem.

GŁÓWNE WNIOSKI

POZIOM BEZPIECZEŃSTWA W MIEJSCU PRACY

Dla 67 procent pracujących Polaków charakter ich pracy wiąże się z potencjalnym zagrożeniem dla zdrowia lub życia, z czego dla 9 procent jest to zagrożenie bardzo poważne. Pomimo to zaledwie 13 procent pracowników obawia się o swoje życie lub zdrowie w miejscu pracy, a aż 87 procent czuje się tam bezpiecznie. Okazuje się, że 57 procent pracowników czuje się w pracy bezpieczniej, niż wynika to z potencjalnego ryzyka związanego z wykonywanym przez nich zawodem.

POZIOM BEZPIECZEŃSTWA VS. WYNAGRODZENIE

Ponad połowa pracowników bardziej ceni sobie poziom bezpieczeństwa w miejscu pracy, niż wysokość wynagrodzenia – byliby oni skłonni zaakceptować niższą pensję w zamian za gwarancję bardziej bezpiecznego stanowiska pracy.

POTENCJALNIE NIEBEZPIECZNE BRANŻE

Budownictwo i przemysł wydobywczy to zdaniem respondentów dwie branże obarczone potencjalnie największym ryzykiem utraty zdrowia lub życia. Z kolei wypadek samochodowy oraz praca na wysokości to najpoważniejsze zagrożenia wskazywane przez pracowników, których charakter pracy wiąże się z potencjalnym ryzykiem.

NARUSZENIA PRZEPISÓW I WYPADKI W MIEJSCU PRACY

Co trzeci pracownik w ciągu ostatnich lat był świadkiem lub słyszał o wypadku w swoim miejscu pracy, z czego aż 7 procent to wypadki śmiertelne. Co piąty pracownik był świadkiem rażących naruszeń przepisów BHP, dokonywanych zarówno przez pracowników, jak i pracodawców.

SZKOLENIA BHP

W zdecydowanej większości zakładów pracy organizowane są szkolenia z zakresu BHP, choć tylko w 2/3 przedsiębiorstwach szkolenia te odbywają się regularnie.

Informacje zdobyte na szkoleniach są dla pracowników użyteczne, a zdecydowana większość pracodawców przykłada należyłą wagę do szkoleń z zakresu BHP.

Pracownicy uważają się za dobrze przeszkolonych z zakresu BHP – niemal wszyscy deklarują znajomość procedur bezpieczeństwa na swoim stanowisku pracy i wiedzą, jak zachować się podczas wypadku.

Zdecydowana większość respondentów zwróciłaby uwagę współpracownikowi, gdyby ten nie dopełniał procedur bezpieczeństwa, ale tylko 2/3 powiadomiłoby Państwową Inspekcję Pracy w przypadku łamania procedur przez pracodawcę. Co jest związane z niesymetrycznymi relacjami na linii pracownik-pracodawca.

BEZPIECZEŃSTWO A WIELKOŚĆ ZAKŁADU PRACY I BRANŻA

Wypadki oraz rażące naruszenia przepisów zdecydowanie częściej zdarzają się w branży produkcyjnej, najczęściej w dużych przedsiębiorstwach (powyżej 250 zatrudnionych).

Z deklaracji respondentów wynika jednak, iż to właśnie większe zakłady bardziej dbają o organizację i zakres szkoleń BHP, niż przedsiębiorstwa małe lub mikro.

Stosunkowo najmniej potencjalnie i realnie niebezpiecznych zdarzeń miało miejsce w branży usługowej, najczęściej w mniejszych zakładach pracy (do 50 zatrudnionych).

Pomimo, iż pracownicy w zdecydowanej większości czują się bezpiecznie w swoim miejscu pracy, a swój zakres wiedzy z zakresu procedur bezpieczeństwa i przepisów BHP oceniają dobrze, realny poziom ryzyka w miejscu zatrudnienia wydaje się być znaczący.

Wskazuje na to nie tylko wysoki odsetek rażących naruszeń przepisów BHP (popelnianych zarówno przez pracowników, jak i pracodawców), ale także zaskakująco duża liczba wypadków w miejscu pracy (w tym aż 7 procent wypadków ze skutkiem śmiertelnym).

Sektor dużych przedsiębiorstw branży produkcyjnej to „czarny punkt” na mapie bezpieczeństwa w miejscu pracy. Być może dlatego to właśnie one najbardziej dbają o organizację szkoleń z zakresu BHP.

Zwraca też uwagę wyraźne „przymykanie oka” na naruszanie procedur bezpieczeństwa przez firmy – ze względu na asymetryczną relację ze zwierzchnikami, pracownicy nie przejawiają szczególnego zapału do zgłaszania przypadków łamania procedur przez pracodawców.

Wypadki oraz rażące naruszenia przepisów zdecydowanie częściej zdarzają się w branży produkcyjnej, najczęściej w dużych przedsiębiorstwach (powyżej 250 zatrudnionych).

WYNIKI BADANIA

1. BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCU PRACY

Potencjalne ryzyko w miejscu pracy

Dla 9 procent pracujących Polaków charakter ich zatrudnienia wiąże się z potencjalnie bardzo poważnym zagrożeniem dla zdrowia lub życia, dla kolejnych 26 procent to zagrożenie jest umiarkowane, a dla 32 procent znikome.

Niecała jedna trzecia (32 procent) pracowników jest zdania, że ich miejsce pracy nie niesie ze sobą potencjalnych zagrożeń dla ich zdrowia lub życia.

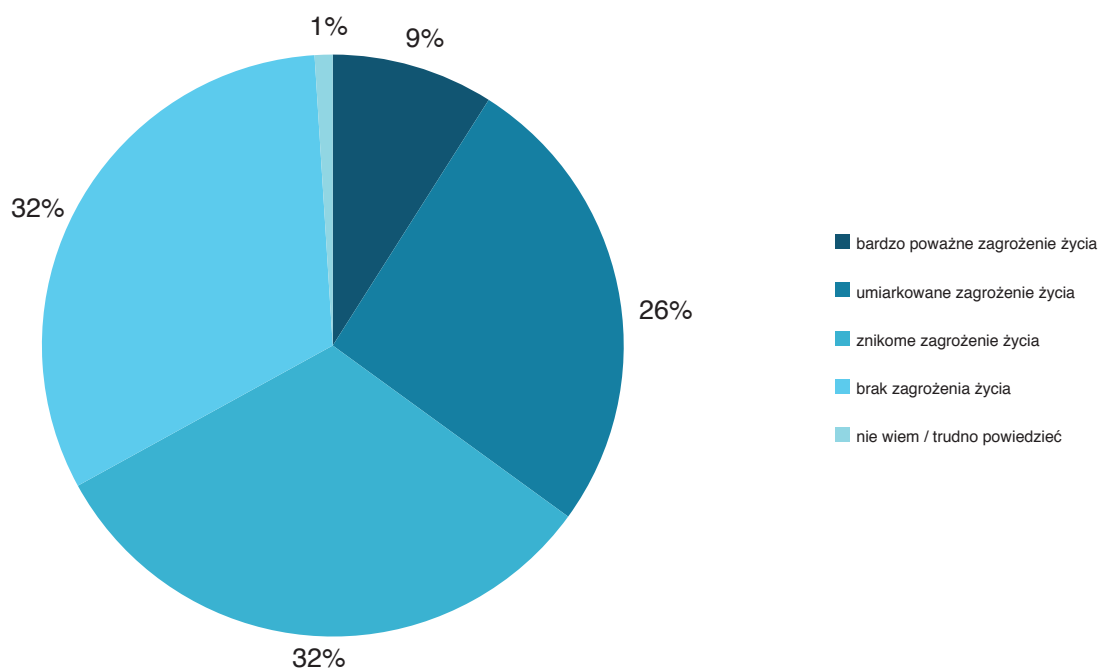
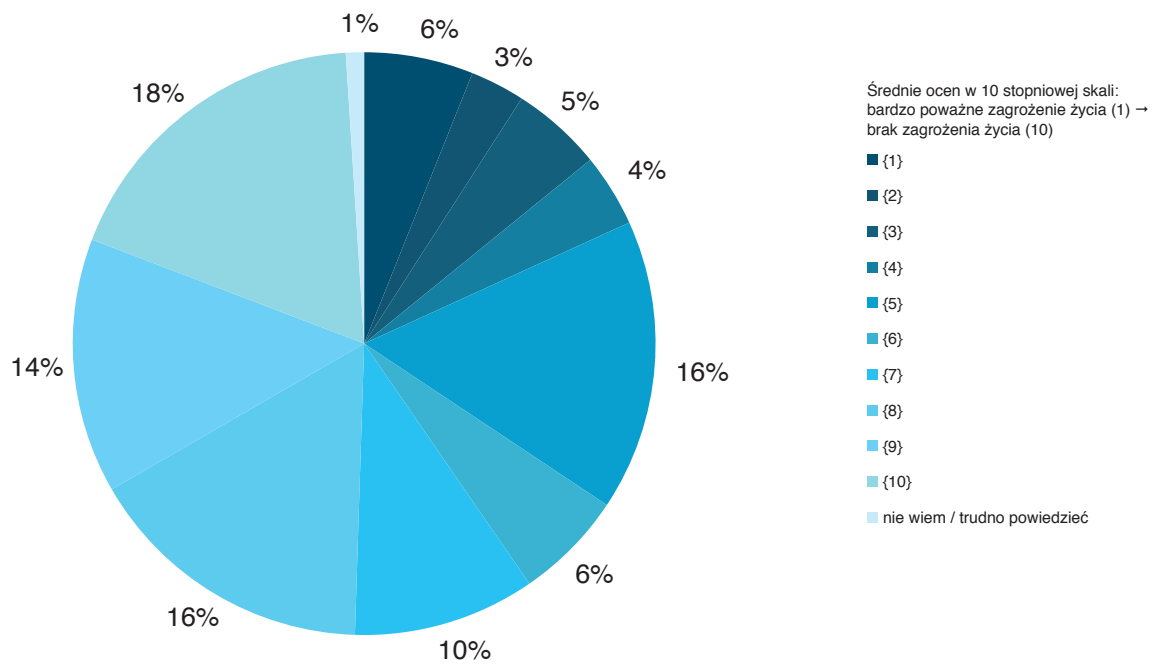
Osoby gorzej wykształcone, mieszkańcy mniejszych miejscowości oraz pracownicy zakładów, w których w ciągu ostatnich 2 lat doszło do wypadku, częściej dostrzegają potencjalne ryzyko związane z wykonywanym przez nich zawodem.

Pracownicy zatrudnieni przy produkcji, w służbie zdrowia, budownictwie oraz transporcie/ logistyce, ocenili swoje miejsce pracy jako mniej bezpieczne niż osoby zatrudnione w handlu, usługach, szkolnictwie czy administracji państwowej.

Kontakt z niebezpiecznymi narzędziami w pracy w sposób zdecydowany wpływa na ocenę potencjalnie większego ryzyka utraty zdrowia lub życia.

Dla 9 procent pracujących Polaków charakter ich pracy wiąże się z potencjalnie bardzo poważnym zagrożeniem dla zdrowia lub życia.

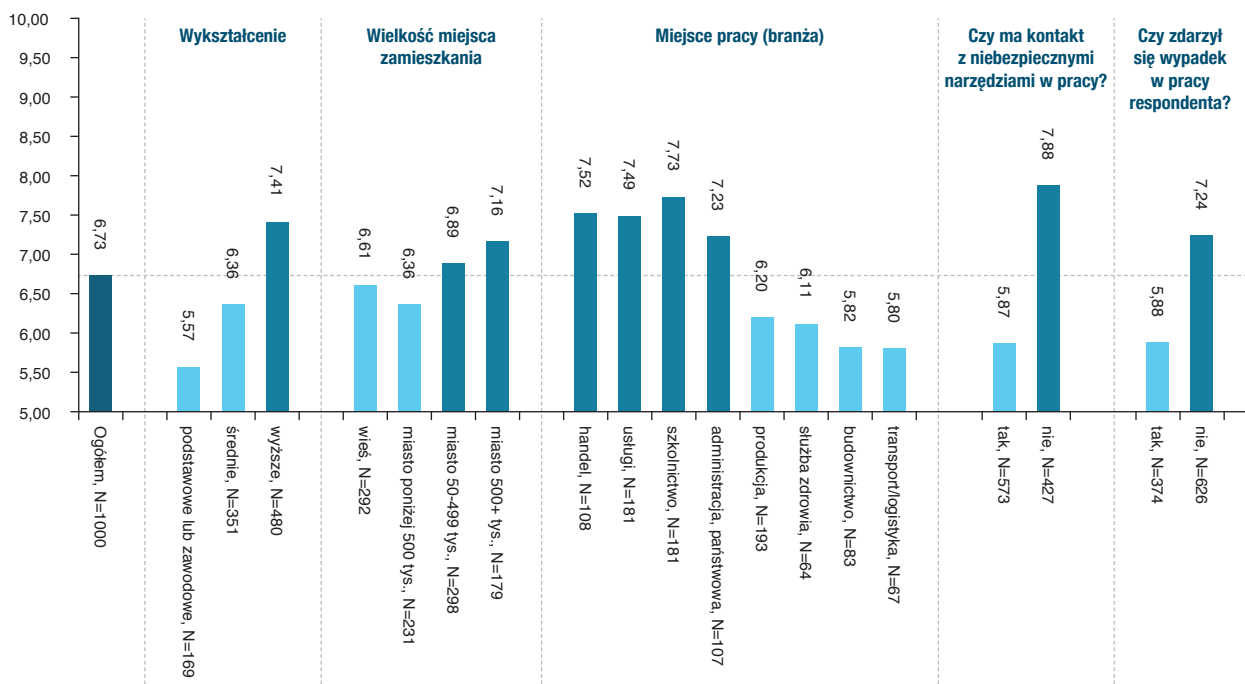
Wykres 1. Na ile charakter pracy, którą Pan/i wykonuje zawodowo, wiąże się z potencjalnym ryzykiem dla Pana/i zdrowia czy życia?

Najważniejsze zagrożenia według pracowników to:

- 1) wypadek samochodowy
- 2) praca na wysokości
- 3) niebezpieczne maszyny.

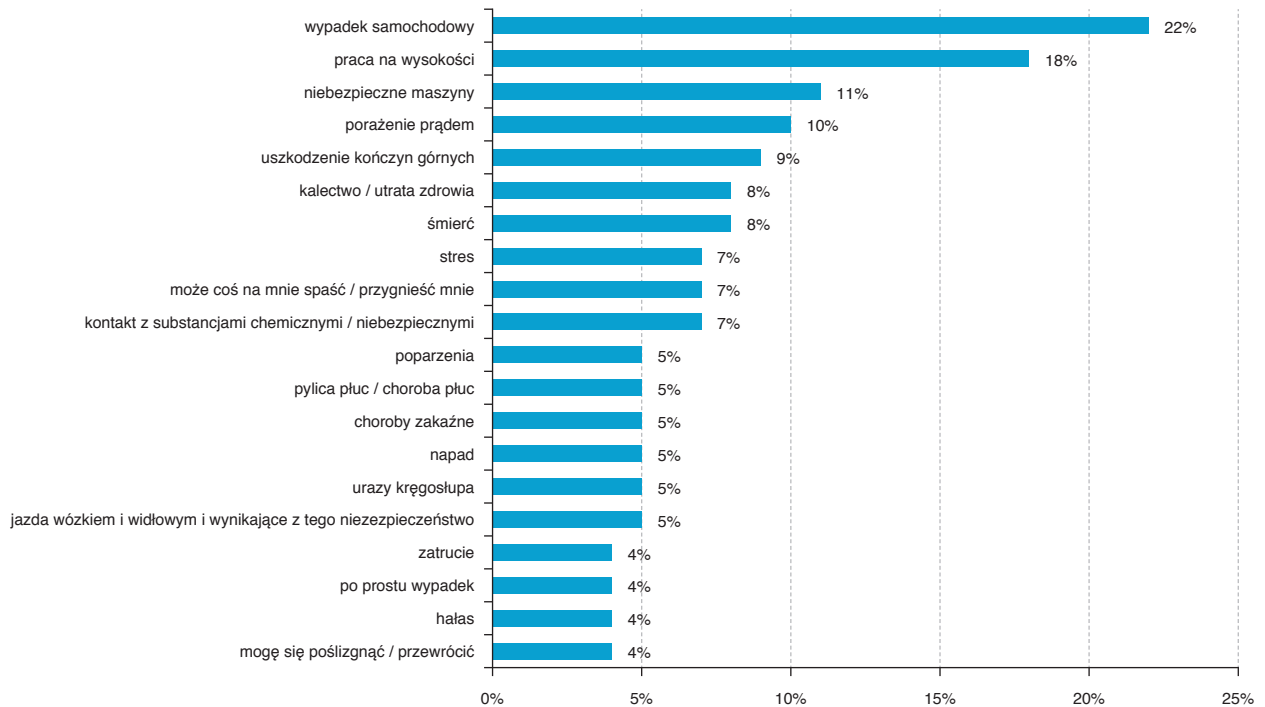
Średnie ocen w 10 stopniowej skali: poważne zagrożenie (1) → brak zagrożeń (10).

Najpoważniejsze zagrożenia związane z pracą

Trzy najpoważniejsze zagrożenia spontanicznie wskazywane przez pracowników, których charakter pracy wiąże się z potencjalnym ryzykiem, to wypadek samochodowy (22 procent, najczęściej związany z sektorem transportu i logistyki), praca na wysokości (18 procent, najczęściej wskazywana w sektorze budowlanym) oraz niebezpieczne maszyny (11 procent, najczęściej wskazywane w sektorze budowlanym).

Wykres 2. Jakie zagrożenia niesie ze sobą Pana/i praca? Proszę podać maks. 3 według Pana/i najważniejsze zagrożenia (pytanie otwarte).

Poczucie bezpieczeństwa w miejscu pracy

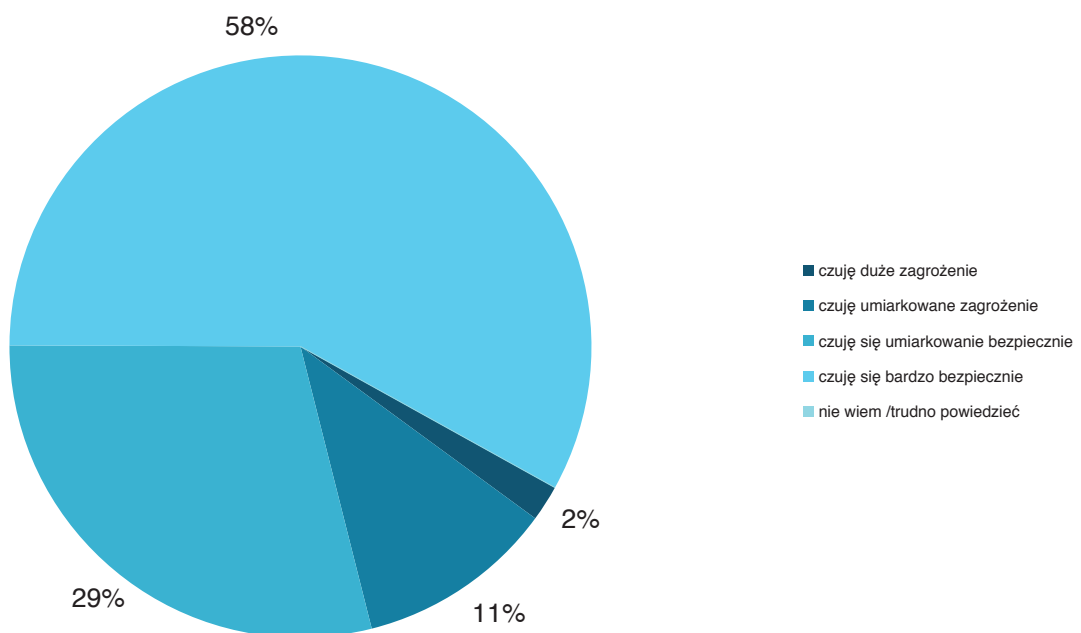
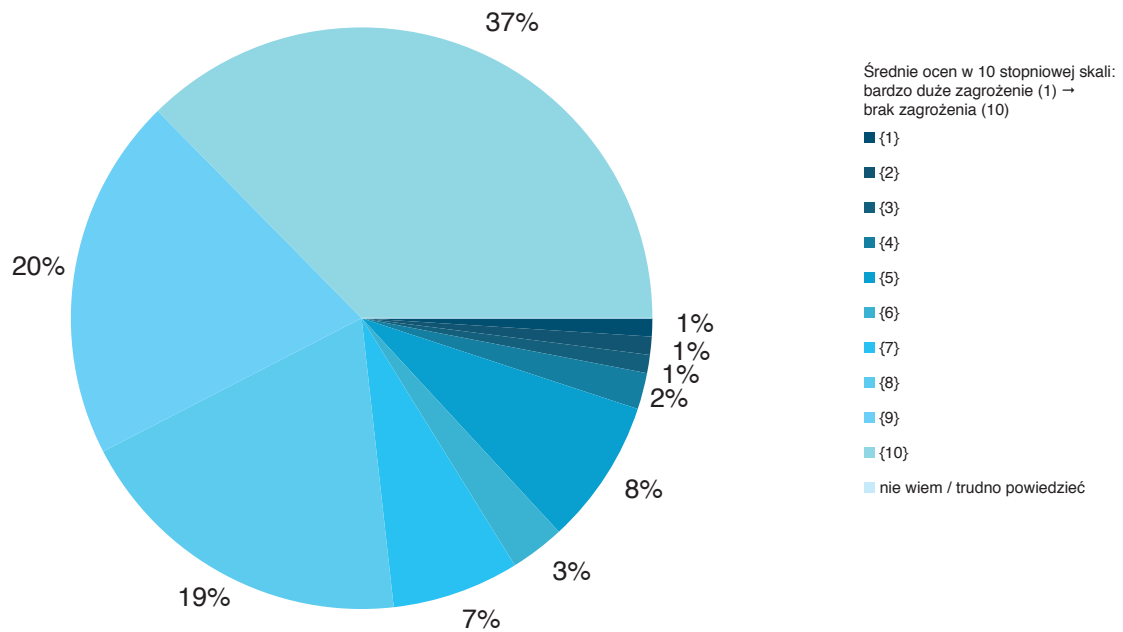
Aż 87 procent pracujących Polaków czuje się bezpiecznie w swoim miejscu pracy, biorąc pod uwagę zabezpieczenia zapewniane przez pracodawcę, z czego 58 procent czuje się bardzo bezpiecznie. Zaledwie 13 procent pracowników obawia się o swoje życie lub zdrowie w miejscu pracy.

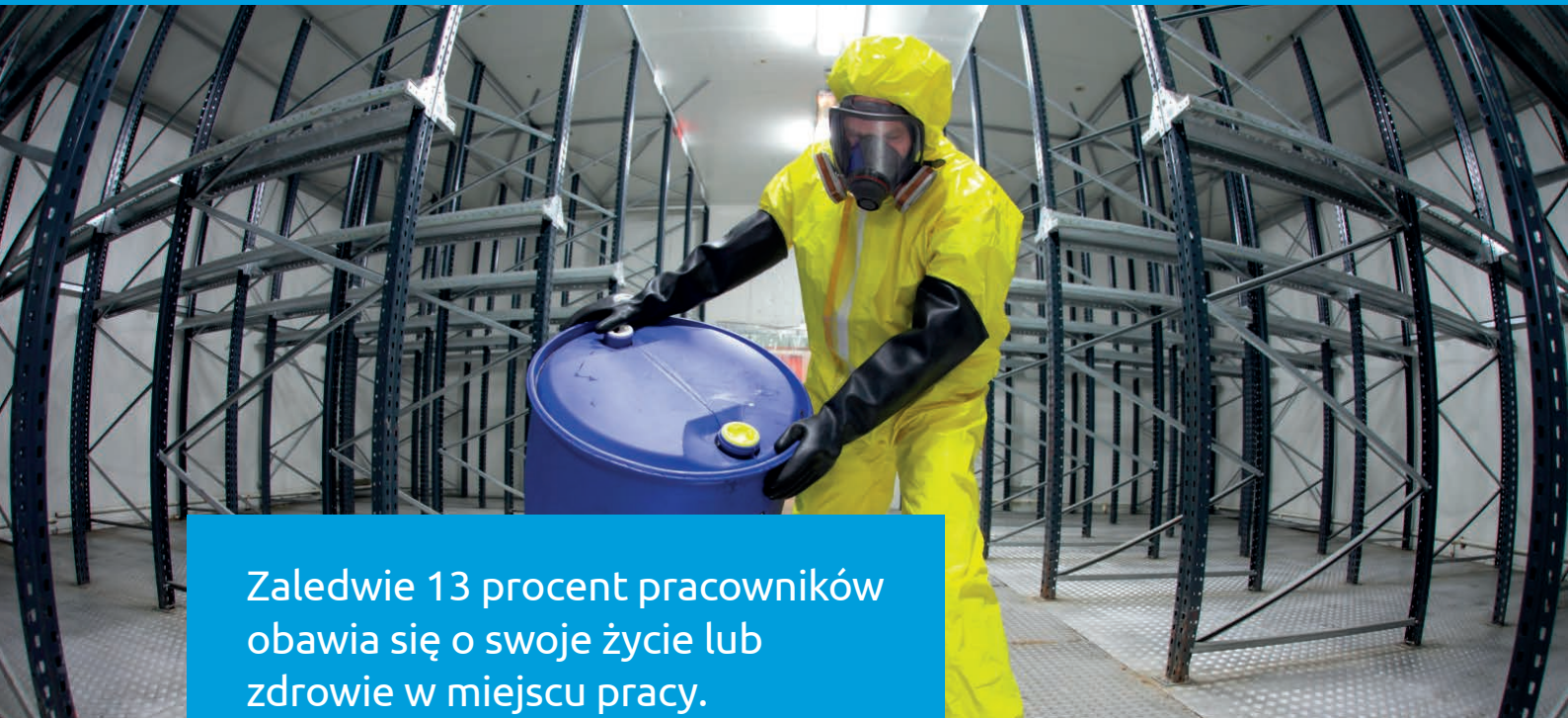
Osoby lepiej wykształcone, mieszkańcy większych miast oraz pracownicy szkolnictwa, handlu, usług i administracji państwowej czują się w pracy bardziej bezpiecznie niż pozostali zatrudnieni.

Aż 87 procent
pracujących
Polaków czuje
się bezpiecznie
w swoim
miejscu pracy.

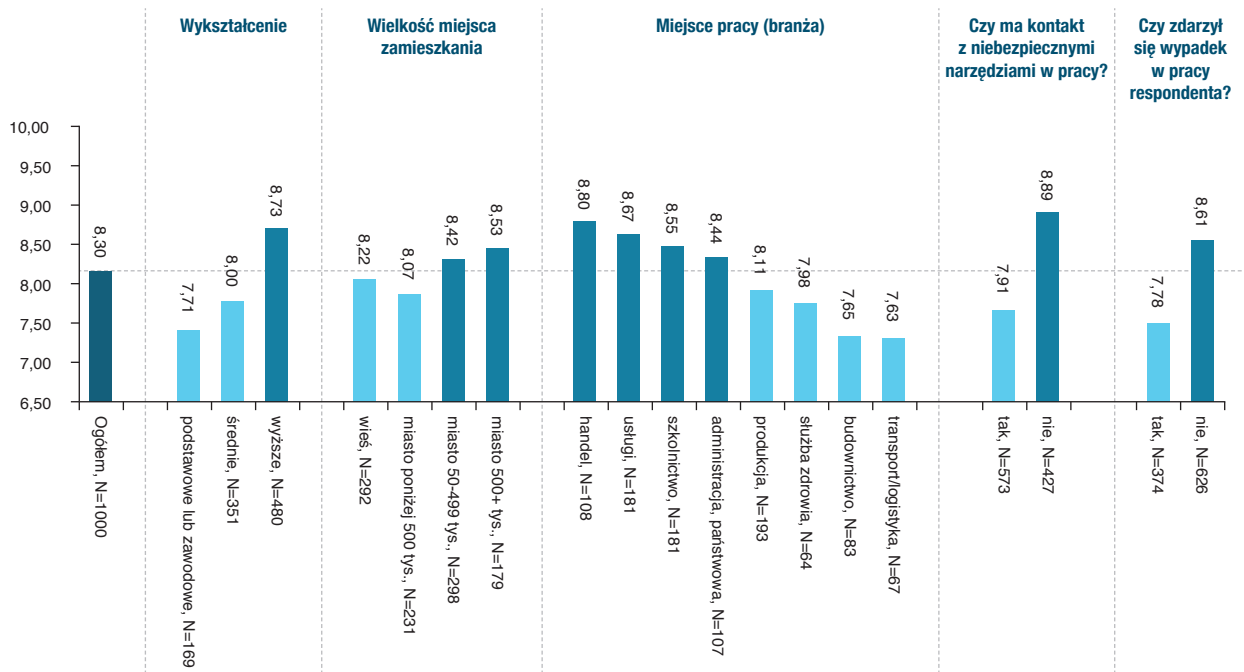
Wykres 3. Na ile czuje się Pan/i bezpiecznie w miejscu pracy, biorąc pod uwagę zabezpieczenia zapewniane przez pracodawcę?

Zaledwie 13 procent pracowników obawia się o swoje życie lub zdrowie w miejscu pracy.

Wykres 4. Na ile czuje się Pan/i bezpiecznie w miejscu pracy, biorąc pod uwagę zabezpieczenia zapewniane przez pracodawcę? Średnie ocen w 10 stopniowej skali: poczucie zagrożenia (1) → poczucie bezpieczeństwa (10).

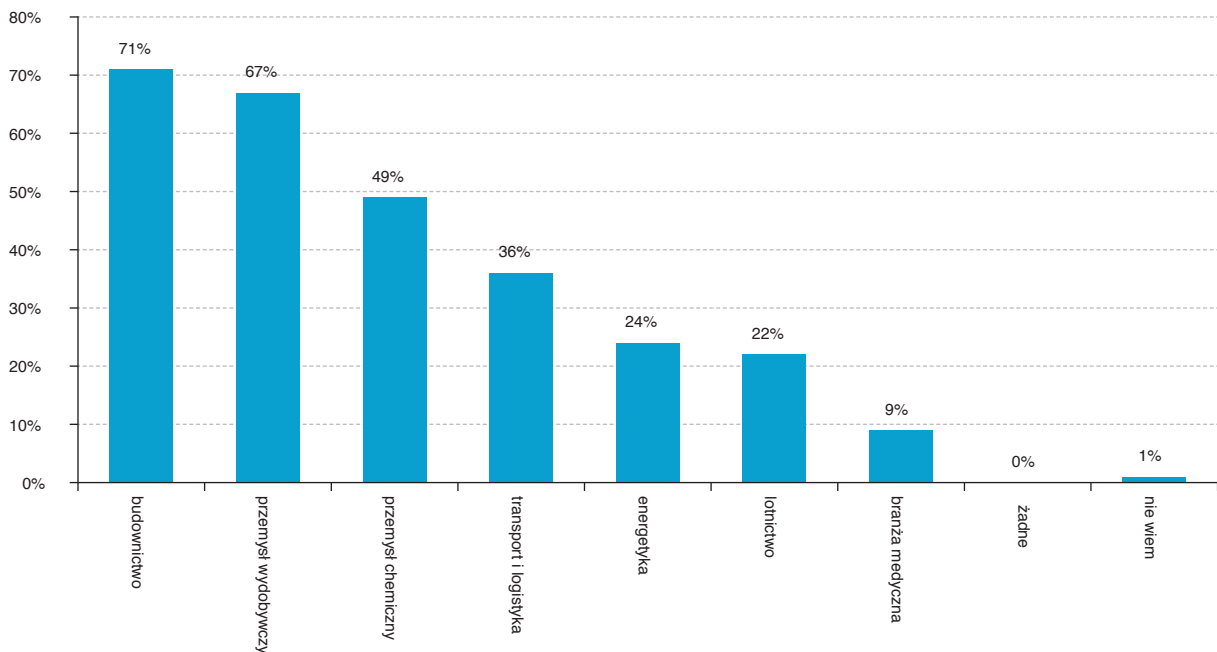

Najbardziej niebezpieczne branże

Budownictwo i przemysł wydobywczy to zdaniem pracowników dwie branże obarczone potencjalnie największym ryzykiem utraty zdrowia lub życia (odpowiednio 71 procent i 67 procent wskazań).

Niemal połowa badanych wskazała przemysł chemiczny, a co trzeci respondent transport i logistykę. Prawie jedna czwarta za najbardziej niebezpieczne branże uważa energetykę i lotnictwo. Na ostatnim miejscu znalazła się branża medyczna.

Wykres 5. Najbardziej niebezpieczne branże.

Budownictwo i przemysł wydobywczy to zdaniem pracowników dwie branże obarczone potencjalnie największym ryzykiem utraty zdrowia lub życia.

Ponad połowa pracowników bardziej ceni sobie poziom bezpieczeństwa w miejscu pracy, niż wysokość wynagrodzenia.

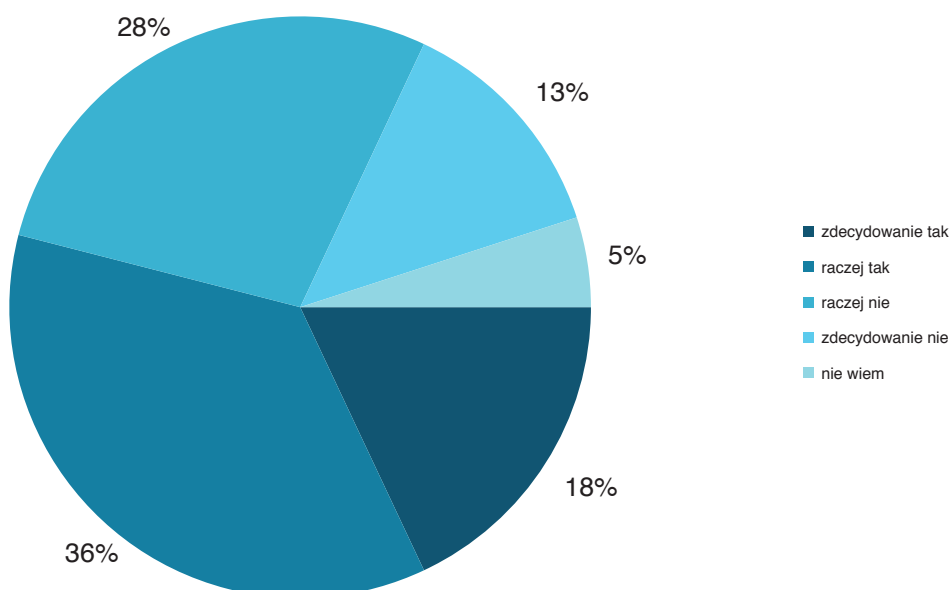

Wynagrodzenie vs. poziom bezpieczeństwa

Ponad połowa pracowników bardziej ceni sobie poziom bezpieczeństwa w miejscu pracy, niż wysokość wynagrodzenia – byliby oni skłonni zaakceptować niższą pensję w zamian za gwarancję bardziej bezpiecznego stanowiska pracy. Osoby, które wskazały, że są narażone w miejscu pracy na potencjalnie poważne bądź umiarkowane ryzyko, są mniej chętne do przyjęcia bezpieczniejszego stanowiska pracy od osób pracujących na stanowiskach o potencjalnie znikomym lub żadnym ryzyku.

Zaledwie co ósmy pracownik zdecydowanie wyżej ceni wysokość wynagrodzenia.

Wykres 6. Czy w hipotetycznej sytuacji wyboru między dwoma ofertami zatrudnienia byłby/byłaby Pan/i skłonny/a podjąć pracę z niższym wynagrodzeniem, ale z większym poziomem bezpieczeństwa?

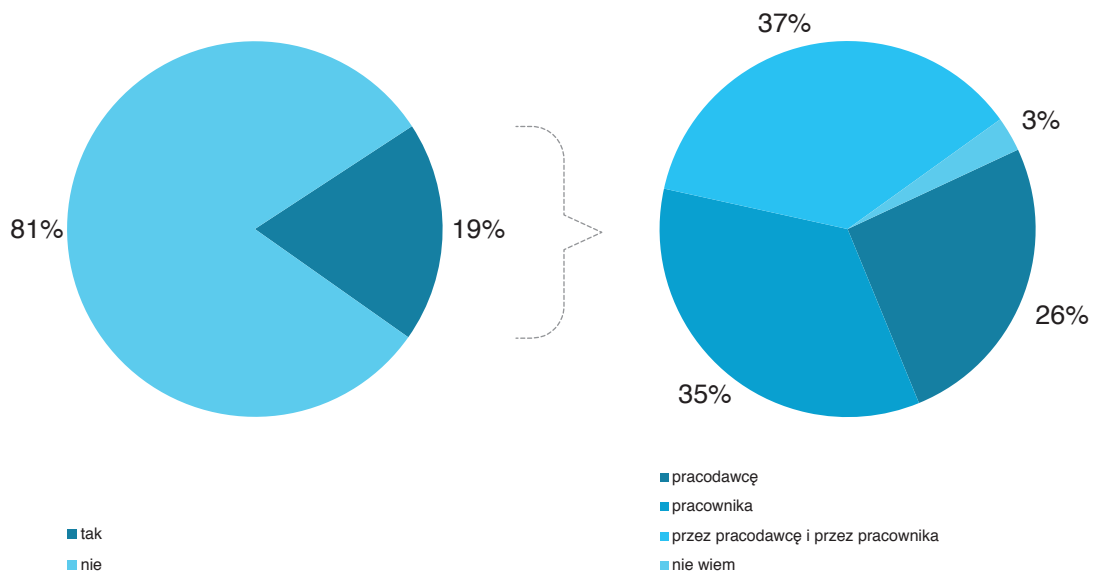
2. NARUSZENIA PRZEPISÓW I WYPADKI W MIEJSCU PRACY

Rażące naruszenia przepisów BHP w miejscu pracy

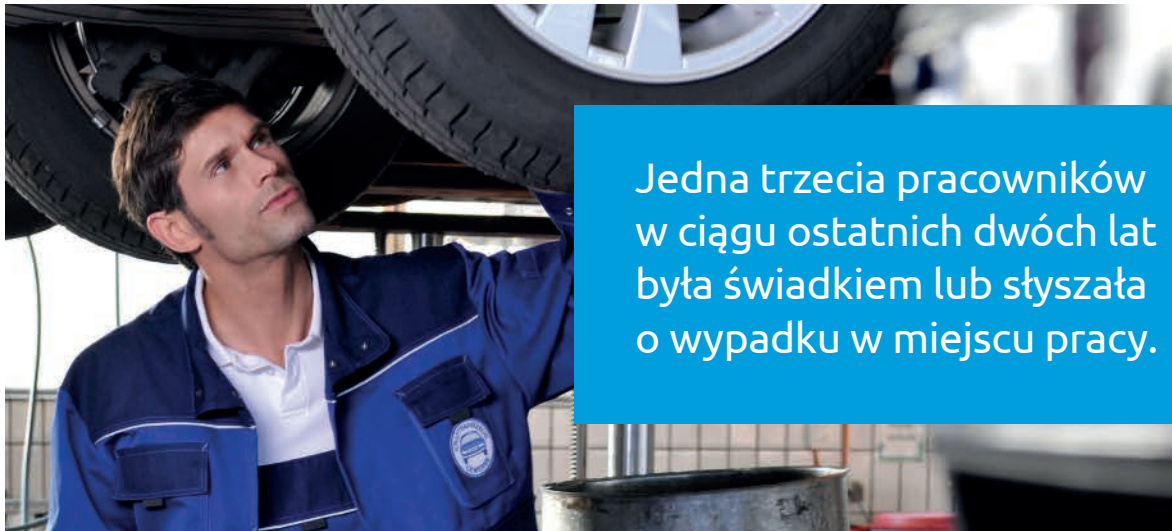
Co piąty pracownik w ciągu ostatnich dwóch lat był świadkiem rażącego naruszenia przepisów BHP. Częściej świadkami takiego zdarzenia byli pracownicy dużych przedsiębiorstw, osoby gorzej wykształcone, mające kontakt z niebezpiecznymi urządzeniami i wysoko oceniające stopień potencjalnego ryzyka w miejscu pracy.

Zdaniem ankietowanych naruszenia przepisów BHP dokonywali w niemal równym stopniu pracownicy i pracodawcy. Świadkami rażącego naruszenia przepisów BHP częściej były osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach, w których w ciągu dwóch ostatnich lat doszło do wypadku przy pracy.

Wykres 7. Czy był/a Pan/i świadkiem rażącego naruszenia przepisów BHP w miejscu pracy (ostatnie 2 lata)? Czy było to naruszenie przepisów BHP przez pracodawcę, czy przez pracownika?

Co piąty pracownik w ciągu ostatnich dwóch lat był świadkiem rażącego naruszenia przepisów BHP.

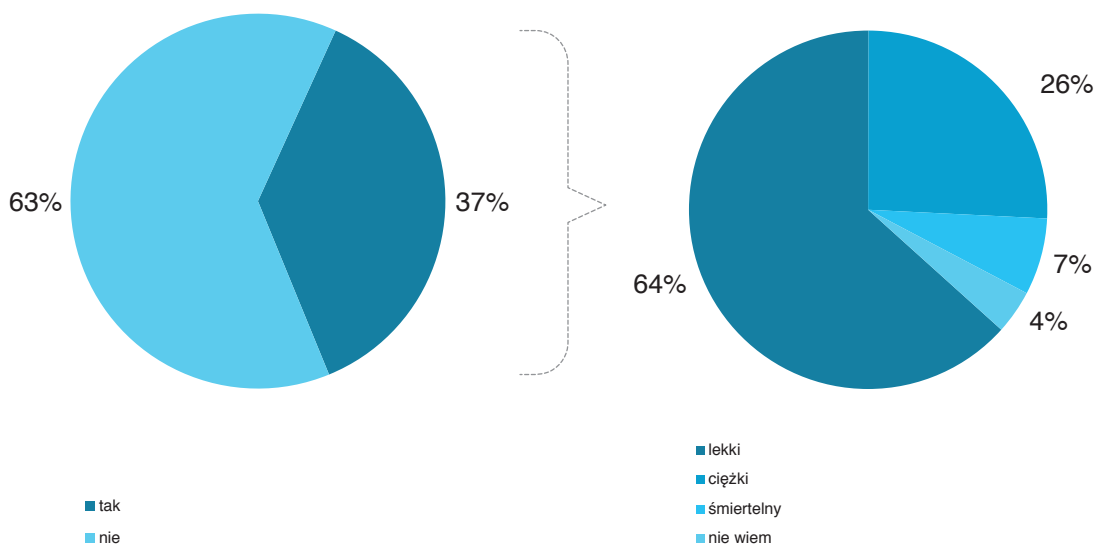

Wypadki w miejscu pracy

Ponad jedna trzecia pracowników w ciągu ostatnich dwóch lat była świadkiem lub słyszała o wypadku w miejscu pracy, zwłaszcza w dużych zakładach z branży produkcyjnej, w których zdaniem badanych występuje bardzo poważne zagrożenie życia i zdrowia.

Dwie trzecie z tych zdarzeń to wypadki lekkie, jedna czwarta to wypadki ciężkie (niezdolność do pracy ponad 28 dni), zaś 7 procent to wypadki śmiertelne (śmierć na miejscu lub w ciągu 6 miesięcy od zdarzenia).

Wykres 8. Czy w ciągu ostatnich 2 lat był/a Pan/i świadkiem lub też słyszał/a Pan/i o wypadku lub wypadkach w Pana/i pracy?
Jakie konsekwencje miał ten wypadek?

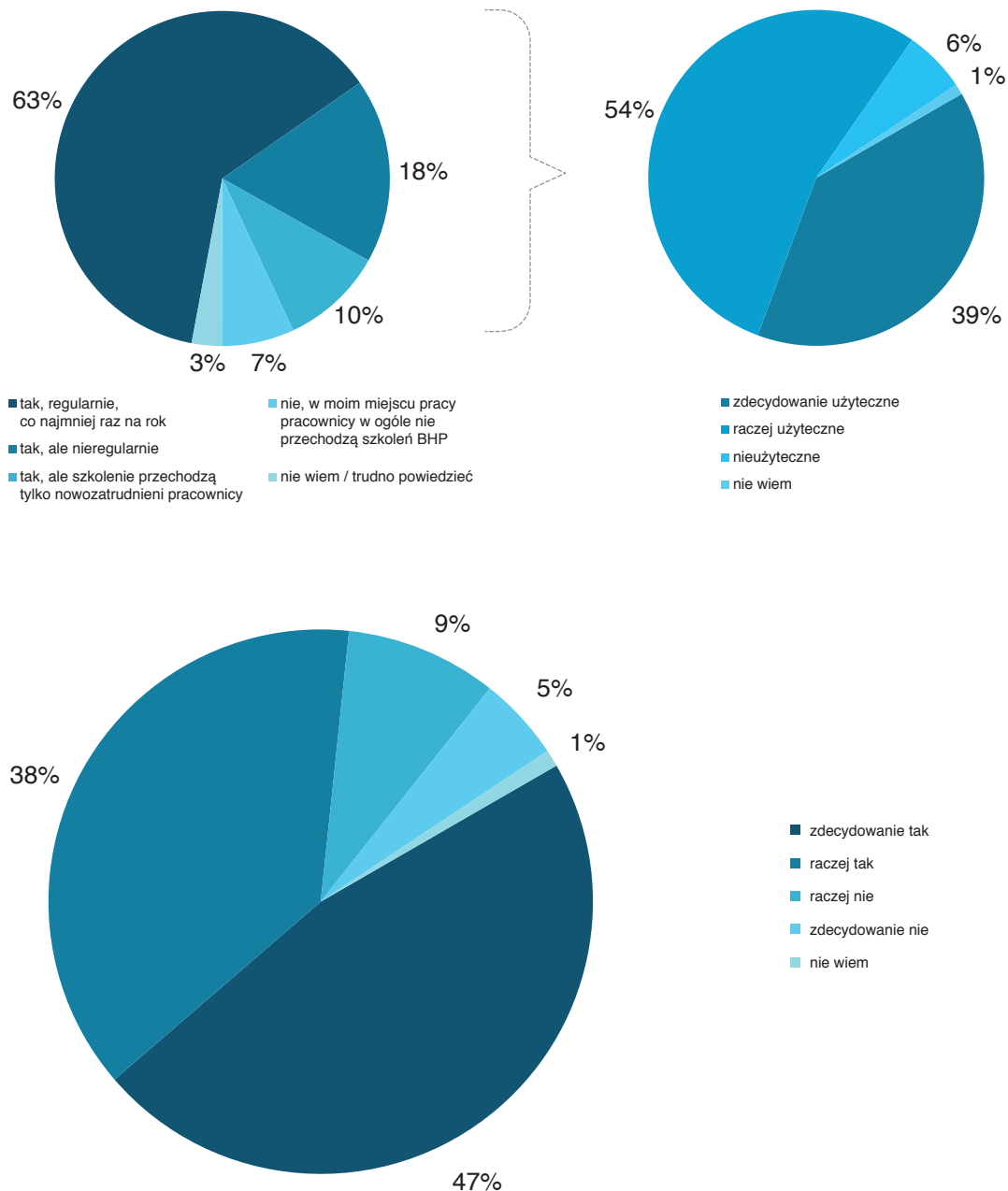
W ocenie pracowników zdecydowana większość pracodawców przykłada należyłą wagę do szkoleń z zakresu BHP.

3. DOSTĘPNOŚĆ SZKOLEŃ BHP

Szkolenia z zakresu BHP w zakładzie pracy

W zdecydowanej większości zakładów pracy organizowane są szkolenia z zakresu BHP, choć tylko w dwóch trzecich przedsiębiorstwach szkolenia te odbywają się regularnie i co najmniej raz w roku. Informacje zdobyte na tych szkoleniach są dla pracowników użyteczne – twierdzą tak niemal wszyscy respondenci (91 procent spośród osób potwierdzających organizację szkoleń w miejscu pracy). W ocenie pracowników zdecydowana większość pracodawców przykłada należyłą wagę do szkoleń z zakresu BHP.

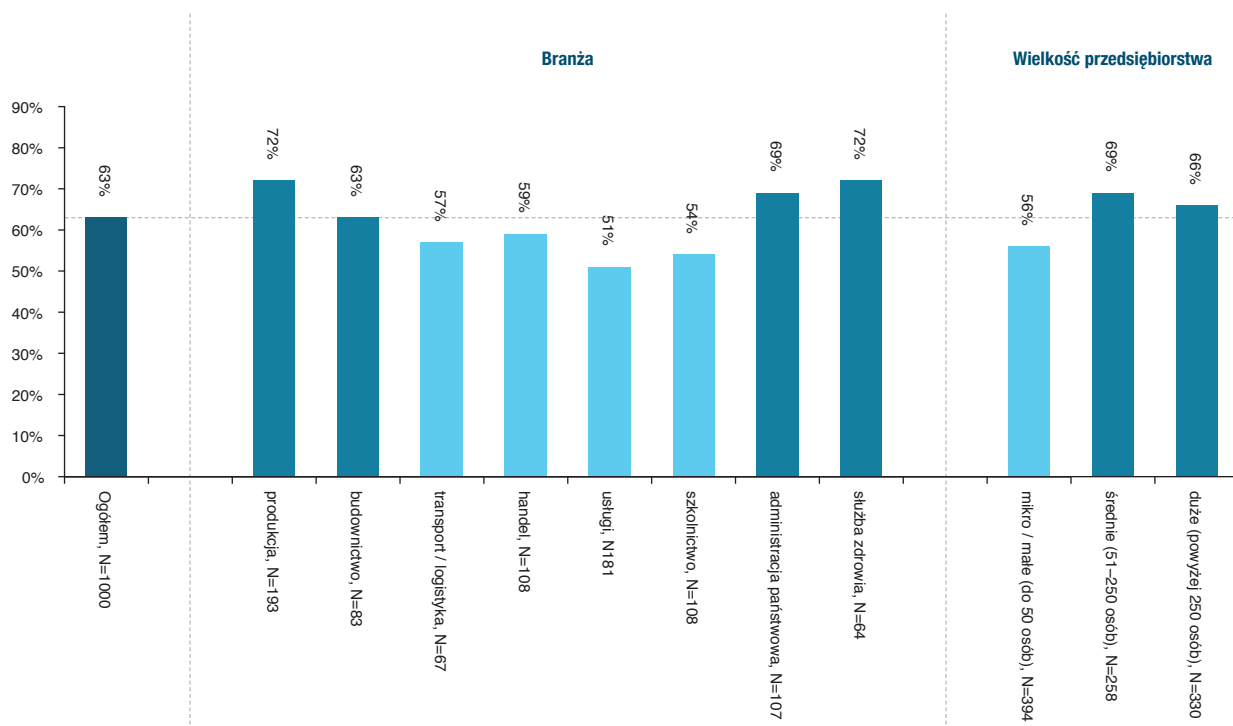
Wykres 9. Czy w zakładzie organizowane są szkolenia BHP? Czy informacje ze szkoleń BHP są użyteczne? Czy pracodawca przykłada należyłą wagę do szkoleń BHP?

Regularne szkolenia z zakresu BHP odbywają się najczęściej w zakładach produkcyjnych oraz instytucjach związanych ze służbą zdrowia, natomiast w zakładach usługowych i instytucjach związanych ze szkolnictwem są one przeprowadzane nieregularnie.

Regularność szkoleń jest zależna także od wielkości firmy. Ponad połowa (56 procent) przedsiębiorstw zatrudniających do 50 pracowników prowadzi regularne szkolenia z zakresu BHP. W przypadku średnich przedsiębiorstw (od 51 do 250 pracowników) robi to 69 procent, a w przypadku dużych (powyżej 250 pracowników) - 66 procent.

Wykres 10. Czy w Pana/i zakładzie pracy organizowane są szkolenia z zakresu BHP?
 Podstawa procentowa: pracownicy różnych branż i różnej wielkości przedsiębiorstw.

Regularne szkolenia z zakresu BHP odbywają się najczęściej w zakładach produkcyjnych oraz instytucjach związanych ze służbą zdrowia.

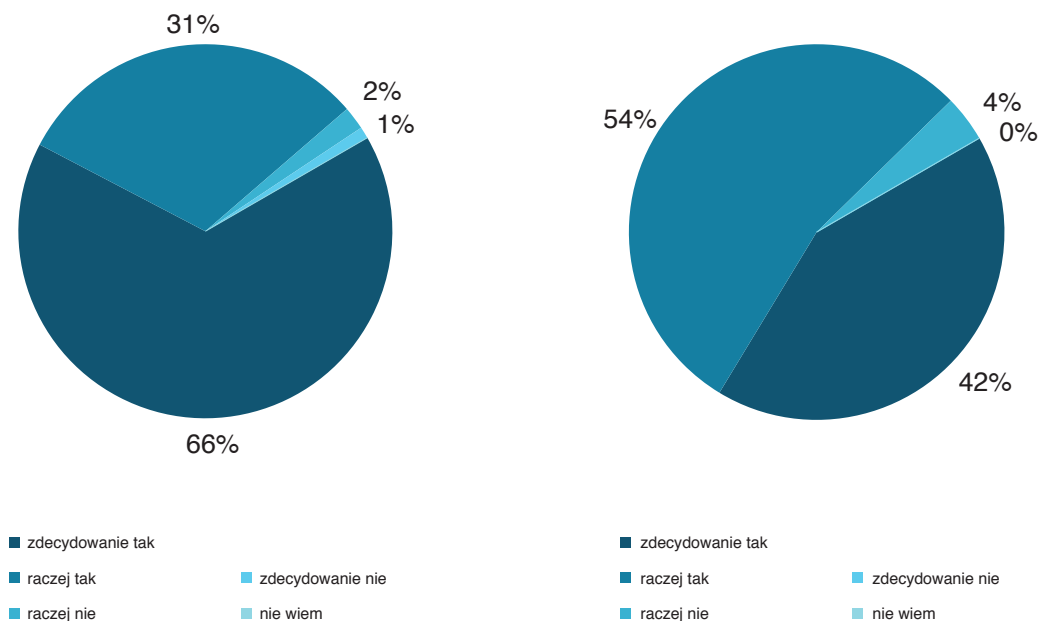
96 procent pracowników
 deklaruje, że wiedzieliby
 jak zachować się w sytuacji
 wypadku w miejscu pracy.

Procedury bezpieczeństwa oraz postępowanie w razie wypadku

Wydaje się, iż pracownicy są dobrze przeszkoleni z zakresu BHP – niemal wszyscy twierdzą, że znają procedury bezpieczeństwa na swoim stanowisku pracy oraz deklarują, że wiedzieliby, jak zachować się w sytuacji wypadku w miejscu pracy (odpowiednio 97 procent i 96 procent wskazań).

Większe przekonanie o własnej wiedzy na ten temat przejawiają osoby starsze (co może być związane z dłuższym stażem), pracujące na stanowiskach o potencjalnie wyższym ryzyku, mające kontakt z niebezpiecznymi urządzeniami oraz pracownicy zakładów, w których w niedawnej przeszłości dochodziło już do wypadków.

**Wykres 11. Czy zna Pan/i procedury bezpieczeństwa na stanowisku pracy?
 Czy wie Pan/i, jak zachować się w razie wypadku w miejscu pracy?**

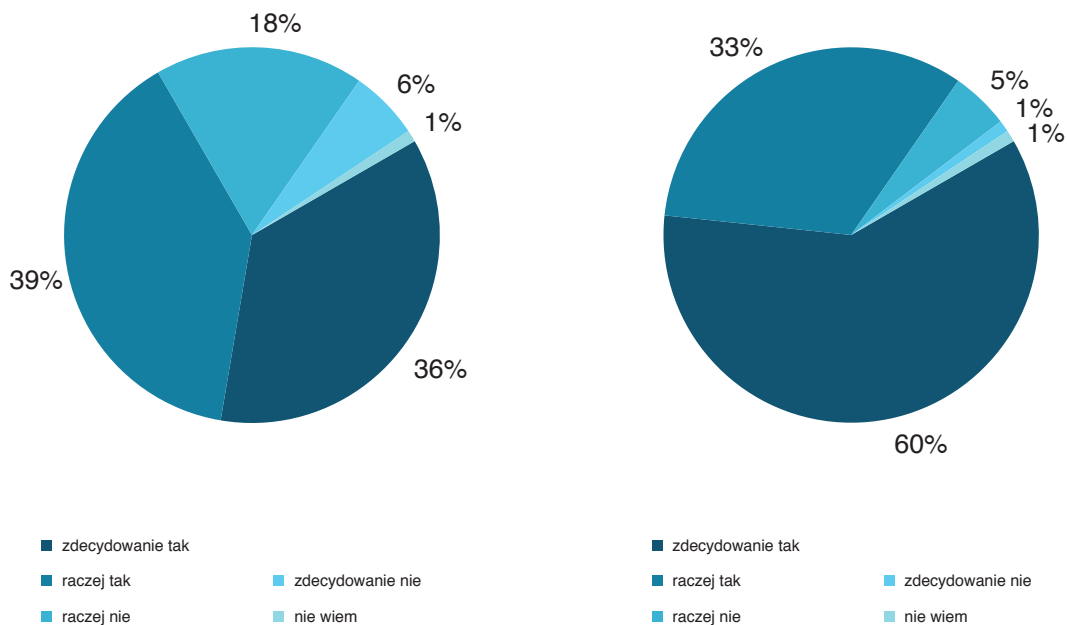

Poziom bezpieczeństwa na stanowisku pracy

Trzech na czterech pracowników jest zdania, że ma bezpośredni wpływ na poziom bezpieczeństwa na swoim stanowisku pracy. Natomiast jedna piąta pracowników uważa, że nie ma na to wpływu.

Co ciekawe, niemal wszyscy pracownicy, a szczególnie starsi i z dłuższym stażem pracy, zwróciliby uwagę współpracownikowi, gdyby ten nie dopełnił procedur bezpieczeństwa.

Wykres 12. Czy w Pana/i opinii ma Pan/i bezpośredni wpływ na poziom bezpieczeństwa w Pana/i miejscu pracy? Czy gdyby Pana/i współpracownik nie dopełnił procedury bezpieczeństwa w miejscu pracy, to czy zwrócił (a) by Pan/i mu uwagę?

Niemal wszyscy pracownicy zwróciliby uwagę współpracownikowi, gdyby ten nie dopełnił procedur bezpieczeństwa.

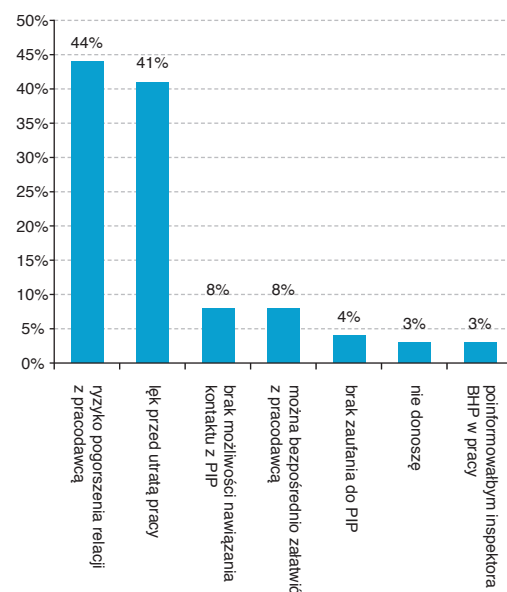
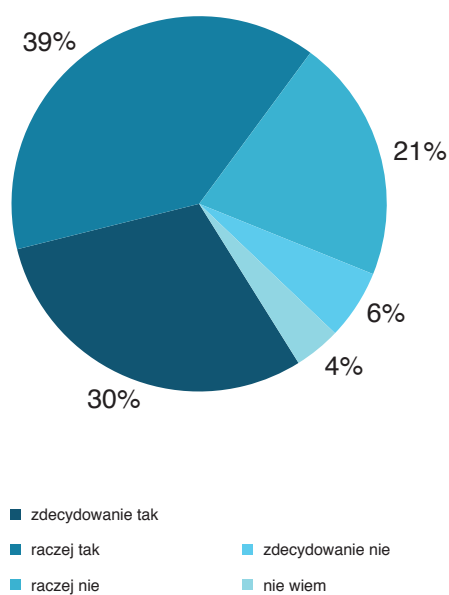
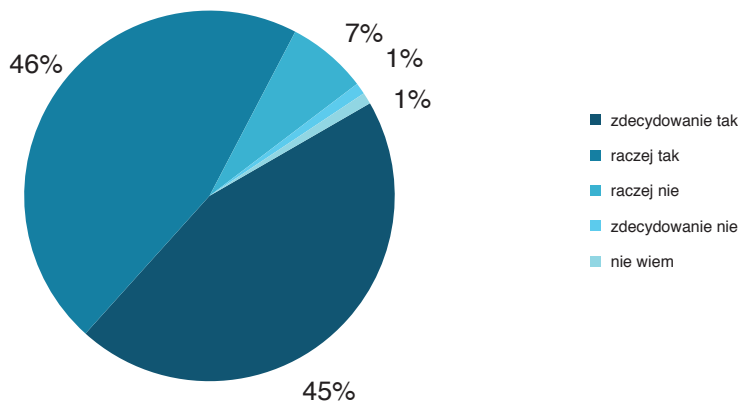
Ponad 90 procent pracowników twierdzi, że w sytuacji złamania lub nieprzestrzegania przez pracodawcę procedur bezpieczeństwa powiadomiłoby Państwową Inspekcję Pracy o zdarzeniu.

Procedury bezpieczeństwa obowiązujące pracodawcę

Zdecydowana większość pracowników (ponad 90 procent) twierdzi, że zna procedury bezpieczeństwa obowiązujące pracodawcę, a w sytuacji złamania lub nieprzestrzegania przez niego procedur bezpieczeństwa powiadomiłoby Państwową Inspekcję Pracy o zdarzeniu.

Tylko co czwarty pracownik nie zdecydowałby się na takie działanie. Spowodowane jest to przede wszystkim obawą przed pogorszeniem relacji z pracodawcą oraz lękiem przed utratą pracy. Co ciekawe 4 procent pracowników nie poinformowałoby Państwowej Inspekcji Pracy z powodu braku zaufania do tej instytucji, a 3 procent ponieważ „nie donosi”.

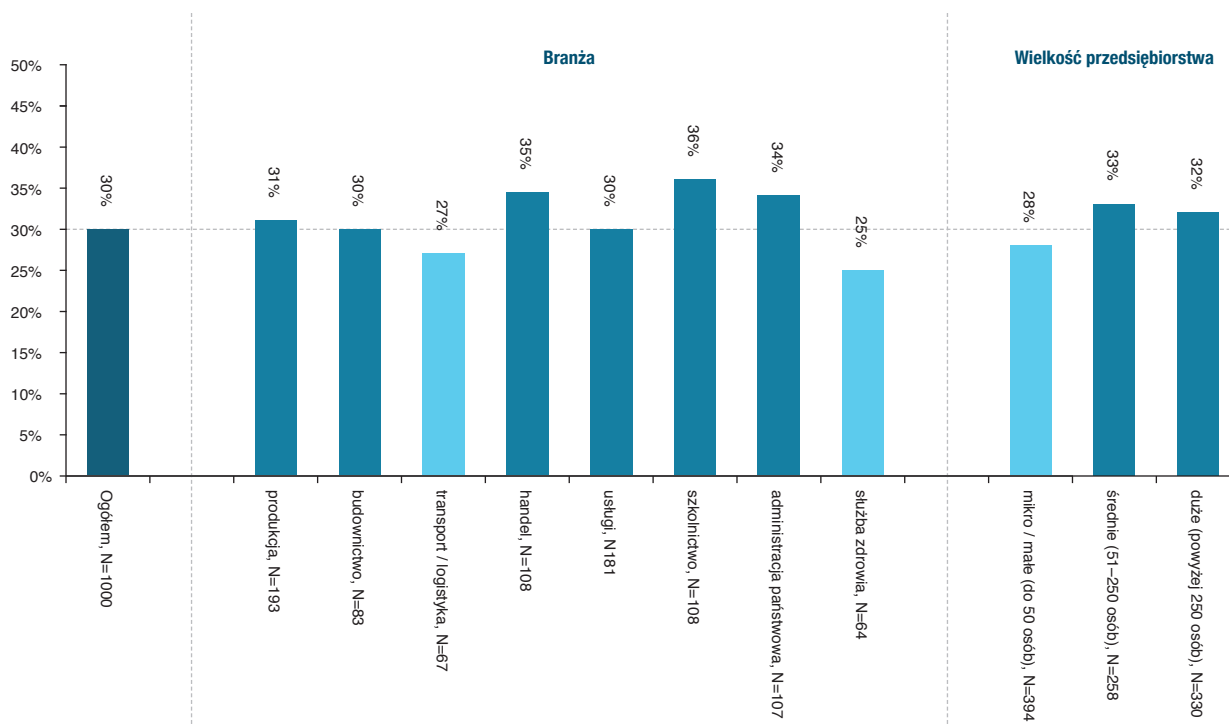
Wykres 13. Czy zna Pan/i wynikające z obowiązujących przepisów prawa obowiązki Pana/i pracodawcy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na Pana/i stanowisku pracy? Czy powiadomił(a)by Pan/i Państwową Inspekcję Pracy w sytuacji nieprzestrzegania procedur bezpieczeństwa przez Pana/i pracodawcę? Z jakich powodów nie poinformował(a)by Pan/i Państwowej Inspekcji Pracy o nieprzestrzeganiu procedur bezpieczeństwa w firmie?

Najbardziej zdecydowane na powiadomienie Państwowej Inspekcji Pracy są osoby zatrudnione w szkolnictwie, handlu oraz administracji państwowej. Natomiast największe obawy przed powiadomieniem Państwowej Inspekcji Pracy wyrażają osoby zatrudnione w budownictwie oraz transporcie i logistyce.

Państwowej Inspekcji Pracy nie poinformowałyby 32 procent osób zatrudnionych w firmie, gdzie w trakcie ostatnich dwóch lat doszło do wypadku i jest to odsetek wyższy niż wśród osób pracujących w przedsiębiorstwach, w których nie doszło do wypadku, gdzie tylko 23 procent nie zdecydowałoby się na powiadomienie tej instytucji. Rzadziej na poinformowanie PIP o nieprzestrzeganiu procedur zdecydowałoby się pracownicy mikro i małych przedsiębiorstw niż średnich i dużych firm.

Wykres 14. Czy powiadomił(a)by Pan/i Państwową Inspekcję Pracy w sytuacji nieprzestrzegania procedur bezpieczeństwa przez Pana/i pracodawcę?

Podstawa procentowa: pracownicy różnych branż i różnej wielkości przedsiębiorstw.

Największe obawy przed powiadomieniem Państwowej Inspekcji Pracy wyrażają osoby zatrudnione w budownictwie oraz transporcie i logistyce.

KOMENTARZ EKSPERCKI

Grzegorz Kowalczyk
Senior Consultant
Millward Brown

Szkolenia BHP zazwyczaj kojarzą się nam z formalną koniecznością, jaką trzeba „zaliczyć” w miejscu pracy. Ostatnio zrealizowane przez Millward Brown badanie „Bezpieczeństwo pracy w Polsce 2014” pokazuje, że mimo dużego poczucia bezpieczeństwa, jakie mamy w miejscu pracy, wypadki zdarzają się często.

Wiele badań pokazuje, że Polacy mają dość luźny stosunek do bezpieczeństwa – dotyczy to zarówno bezpieczeństwa materialnego, jaki i fizycznego. Najczęściej myślą w kategoriach „tu i teraz”, nie są skłonni do planowania i zabezpieczenia się przed potencjalnymi przyszłymi zdarzeniami i zagrożeniami. Panuje przeświadczenie, że przykre doświadczenia spotykają najczęściej kogoś innego.

Stąd zapewne – jak pokazują wyniki badania – tak wysoki wskaźnik poczucia bezpieczeństwa w miejscu pracy (87 procent pracowników czuje się w pracy bezpiecznie) i przeświadczenie, że jest się doskonale przeszkolonym w tym zakresie.

Jednak okazuje się, że aż 37 procent pracowników było świadkiem wypadku w miejscu pracy, z czego 7 procent wypadku śmiertelnego. Sytuacja taka jest dodatkowo niebezpieczna z powodu ograniczonej gotowości pracowników do powiadomienia stosownych służb o naruszeniu przepisów BHP przez pracodawcę.

KOMENTARZ EKSPERCKI

Ewa Gawrysiak
Menedżer ds. klientów końcowych
na Europę Wschodnią i Azję Centralną
TenCate Protective Fabrics

Jest wysoce prawdopodobne, że co trzeci pracownik słyszał o zaistnieniu wypadku śmiertelnego, gdyż wypadki śmiertelne są tak traumatyczne, że nie sposób przejść obok nich obojętnie. To, że co trzeci był bezpośrednim świadkiem zdarzenia jest mało prawdopodobne, gdyż tylko ludzie z najbliższego otoczenia są w stanie zauważyć przebieg wypadku.

Zakładając, że przepisy są łamane nagminnie zarówno przez pracowników, jak i pracodawców, jest prawdopodobne, że co piąty pracownik był świadkiem rażących naruszeń przepisów BHP. Bardziej prawdopodobnym jest zauważanie łamania przepisów przez pracowników, gdyż łamanie przepisów przez pracodawców podlega kontroli PIP, PIS, UDT, UOŚ i prokuratury (w razie zaistnienia wypadku ciężkiego, zbiorowego i śmiertelnego).

Ryzyko istnieje wszędzie. Zależy ono w dużej mierze od wdrożenia przepisów przez pracodawców oraz od ich respektowania przez pracowników. Jak podaje literatura i najnowsze badania, w 70-90 procent zdarzeń wypadkowych przyczyną wypadków jest czynnik ludzki.

Wniosek zatem jest oczywisty, iż muszą być wdrożone przepisy, które w Polsce obowiązują i stoją na wysokim poziomie oraz ich bezwzględne przestrzeganie, zarówno przez pracowników jak i pracodawców.

KOMENTARZ EKSPERCKI

Witold Polkowski
Doradca Prezydenta
Pracodawców RP

Promowanie kultury bezpieczeństwa pracy, to na pewno właściwy kierunek. Dobrze się stało, że Koalicja postanowiła zająć się sprawami bezpieczeństwa i higieny pracy, nie będąc do tego zmuszona instytucjonalnie. Z raportów Państwowej Inspekcji Pracy wyłania się niestety mniej optymistyczny obraz niż ten prezentowany przez Koalicję w wynikach badań.

Obawiam się, że poprawność nakazująca dostrzeganie problemów z bezpieczeństwem pracy i uznająca stosowane środki profilaktyczne za wystarczające, szczególnie wybrzmiała w wynikach badania. Na przykład respondenci badania ocenili szkolenia BHP jako użyteczne, a tak naprawdę odbywają się one według programów od szeregu lat nieaktualizowanych.

Pracownicy, zgodnie z wynikami badań, uważają się również za dobrze przeszkolonych, deklarując znajomość przepisów i procedur BHP. Przeczą temu niestety analizy przyczyn większości zaistniałych wypadków przy pracy, które spowodowane są odstępstwami od procedur BHP. Z odpowiedzi respondentów wynika także, że większe zakłady bardziej dbają o organizację i zakres szkoleń BHP, niż przedsiębiorstwa małe lub mikro. Z tym wnioskiem należy się zgodzić, warto jednak przypomnieć, że pracodawcy zatrudniający do 100 pracowników, nie mają obowiązku tworzenia własnej służby BHP.

KOMENTARZ EKSPERCKI

Andrzej Smółko
Prezes Zarządu
CWS-boco

Badanie nie precyzuje niestety, jak dużą różnicę w wynagrodzeniu pracownicy byłiby w stanie zaakceptować. Bezsprzeczny jest jednak fakt, iż ludzie przy wyborze pracodawcy czy konkretnego stanowiska biorą pod uwagę także pozafinansowe uwarunkowania, wśród których niewątpliwie bardzo istotne znaczenie ma poziom bezpieczeństwa czy komfortu pracy. Przy bardzo zbliżonym poziomie wynagrodzeń pracowników produkcyjnych o ostatecznym podjęciu zatrudnienia bardzo często decydują takie kwestie, jak konieczność pracy zmianowej czy też np. potrzeba wykonywania obowiązków w pozycji stojącej. Z doświadczeń CWS-boco Polska wynika, iż przeorganizowanie procesu produkcji, tak aby umożliwić pracownikom zmianę pozycji wykonywania ich codziennych zadań (na przemian praca siedząca i stojąca), przyczynia się do mniejszej rotacji. Ponadto poprawienie warunków ergonomicznych pracy na przykład poprzez stosowanie odpowiednich krzeseł, ograniczenie dźwigania dzięki wykorzystaniu wózków, stosowanie mat antyzmęczeniaowych, czy też zapewnienie właściwego mikroklimatu w środowisku pracy przez odpowiedni system wentylacyjny przyczynia się do tego, iż nasi pracownicy często zostają z nami na wiele lat.

KOMENTARZ EKSPERCKI

Leszek Srebrniak
Dyrektor ds. Bezpieczeństwa
Lafarge

Badania pokazują, że pracodawcy i pracownicy nadal mają kłopot z rozróżnieniem pojęć: ryzyko i zagrożenie. Zagrożenie jest to coś niebezpiecznego w naszej pracy, co może negatywnie wpłynąć na nasze zdrowie i z czym potencjalnie możemy mieć kontakt. Ryzyko określa nam, jakie jest prawdopodobieństwo, że do kontaktu z zagrożeniem dojdzie i jakie negatywne skutki on nam przyniesie. Zagrożenia są zawsze wokół nas od momentu narodzin. Chociażby w przypadku pracy na wysokości, zagrożenie upadkiem pojawia się zawsze w momencie kiedy nasze stopy będą wyżej od poziomu otoczenia. Jakie jest ryzyko związane z upadkiem zależy od tego, jak wysoko wejdziemy i czy będziemy stosować środki ochronne przed upadkiem. Dlatego naszym zadaniem, jako pracodawcy, jest przede wszystkim eliminowanie zagrożeń ze środowiska pracy, a jeżeli to niemożliwe, minimalizowanie ryzyka związanego z występującymi zagrożeniami. Ryzyko związane z zagrożeniami zawsze możemy minimalizować na dwa sposoby:

1. ograniczyć kontakt z zagrożeniem,
2. ograniczyć skutki kontaktu z zagrożeniem.

Niepokojące są wyniki badań o regularności szkoleń. To duży obszar do poprawy, gdyż tylko w 2/3 firm szkolenia odbywają się regularnie, a powinny we wszystkich, tak jak nakazuje prawo. W Lafarge uwagę skupiamy na jakości szkoleń i ich interaktywności. Dobre szkolenia to inwestycja w pracownika, redukcja kosztów jego nieobecności w pracy, redukcja wypadków, ograniczenie kosztów ubezpieczeń i odszkodowań.

Ważna jest odpowiedzialność za bezpieczeństwo swoje i innych. Niestety w Polsce nadal pokutuje mit donosicielstwa, a przecież pamiętajmy, że rażące naruszenie zasad bezpieczeństwa zawsze prowadzi do wypadku. Ważne jest, aby reagować wcześniej, informować o nieprawidłowościach swoich kolegów i przełożonych. W Lafarge prowadzimy działania prewencyjne, raportujemy niebezpieczne zdarzenia, analizujemy i usuwamy ich przyczyny.

Wyniki badań pokazują, że tematyka bezpieczeństwa i ochrony zdrowia jest niezwykle obszerna i wymaga ciągłej pracy, dlatego inicjatywa i edukacyjna rola Koalicji Bezpieczni w Pracy jest w tym procesie niezwykle istotna.

KOMENTARZ EKSPERCKI

Elżbieta Rogowska
Dyrektor Handlowy
PW Krystian

Wszystkie wymienione przez ankietowanych zagrożenia tj. wypadek samochodowy, praca na wysokości, niebezpieczne maszyny czy porażenie prądem, faktycznie są częstymi przyczynami wypadków przy pracy. Wysokie, drugie miejsce dotyczące pracy na wysokości, może wynikać chociażby z nagłośnienia w mediach tego zagrożenia i realizacji w ostatnich latach kilku kampanii społecznych w tym temacie. Można zauważyć, że rośnie świadomość samego zagrożenia, jak i skutków, jakie powoduje omijanie procedur i środków bezpieczeństwa. To właśnie przy pracach na wysokości zdarza się najwięcej wypadków, które kończą się tragicznie. Niestety nadal najczęstszą przyczyną wypadków jest czynnik ludzki, czyli bagatelizowanie zagrożeń oraz brak doświadczenia czy zbyt duża rutyna. Warto stale omawiać tematy związane z bezpieczeństwem, tak aby przypominać i utrwalać procedury bezpiecznego wykonywania pracy.

www.bezpieczniwpracy.pl